

Суштина поетике

КЊИЖЕВНИ ЧАСОПИС

Број 3 Година I Март 2014. Излази месечно 05. 03. 2014. год.

ХУМОР У ПОЕЗИЈИ ЗА ДЕЦУ

Суштина поетике | часопис број 3

Глушци

Суштина поезике|часопис

Главни и одговорни уредник:
Анђелко Заблаћански

Сарадници:
Зорица Савић
Ђуро Маричић
Енеа Хотић
Сања Живковић

Технички уредник:
Анђелко Заблаћански

Лектор и коректор:
Јелена Глишић

Контакт:
poetryaz@hotmail.com

Издавач:
Анђелко Заблаћански
Глушци

Излази месечно

ISSN 2334-9417 (Online)
Суштина поезике|часопис
(2013)

Први број је изашао
23. новембра 2013. године

Уводна реч

Сад знам да је часопис **Суштина поетике** кренуо правим путем, а то ће се, захваљујући сарадницима, већ у овом броју показати. Реткост је наћи часопис за књижевност, па макар и у електронском издању, чији садржај је у распону од нобеловаца до апсолутних почетника, од поезије до афоризама и сатире, приче или тек продуховљеног размишљања. Овај часопис ће се бавити, скоро сасвим заборављеном дечијом поезијом (осим у комерцијализованим часописима које се продају по школама скоро као обавезно штиво), и то на васпитно-образовни начин. Покушаћемо да из заборава вратимо неке неправедно запостављене наше песнике, али и да представимо поједине врло квалитетне, али у овом друштву кланова и груписања, одбачене, неприхваћене или непримећене песнике. Такође и прозне писце, есејисте, а нећемо избегавати да дамо и критику савременог стваралаштва. Часопис **Суштина поетике** је заживео и надајмо се, на добробит свих, да ће дуго опстати.

Уредник

КРАТКА ФОРМА

БЕГ

Тог јутра, кад се пробудих из сна тргнута зујањем мале кућне муве, лелујавих крила и ситног црног тела, безнадно изгубљене, узмуване и неспокојне, прожело ме је неко чудно, путничко осећање. Помислих, а шта муве све време раде него управо то; дижу и спуштају свакојаки невидљиви или једва видљиви терет болести и очаја. Ова, још увек сасвим мала мува, није имала шта да изручи сем црвића неспокојства. Померих руку и мува одлете успевши у својој намери. Језа од некаквих црволикних слутњи преплави црвено море крви и мисли, и претвори се у жељу да седнем у воз и побегнем. Негде где није све спутано као што је овде.

~ Слађана Јанковић ~

ГОРЧИНА

Страшно је, када на све могуће начине покушавате да сачувате присебну главу, да још увек ходате уздигнуте главе, да улажете последњи, али баш последњи атом снаге (којег можда више и нема), због других људи, не мислећи при том на своје здравље, емоције, одмор или некакву корист, а они вам још више узимају све што је ваше, продубљују вашу горчину до чира на желуцу, отимају и оно што немате – за сваки случај, при томе вам додајући чак и осећај гриже савести – као поклон уместо предивних орхидеја. И у вама остаје само мук и неверица да такви људи уопште постоје.

~ Мирјана Арсенијевић Анђелковић ~

ХУМОР У ПОЕЗИЈИ ЗА ДЕЦУ

Дете воли у литератури, као и у животу, смех и ведра расположења. Дечји смех се разликује од смеха одраслог човека. Детету је понекад смешно и оно што је одраслима озбиљно. Дечји смех је чист и безбрижан, њега подстиче снажна животна радост, наивност и спонтаност. Смисао за смешно у дечјој поезији има забављачки карактер, али и дидактичку улогу. Оно што дете усвоји кроз смех најдубље и најтрајније се сачува и делује у усвајању представа о свету и животу. Због великог значаја који хумор има од песника се очекује дар за специфичну врсту духа и комике и за откривање мотива који код малог читаоца изазивају смех. Песник који познаје дечју природу и дечји свет, који је у стању да успостави непосредан контакт са децом, који постаје дете, мисли као дете, радује се као дете, успеће да постигне хумор у својим песмама који је близак дечјем доживљају света.

Хумор у дечјој поезији може да се изрази на различите начине. Дечји шеретлук је погодан за грађење хумора и присутан је у многим песмама за децу. Он настаје из игре или из односа према родитељима и старијима. Деци је близак и шеретлук одраслих, нарочито ако је у вези са светом детињства и усклађен са дечјим начином мишљења и понашања.

Сличан овом је и анегдотски хумор који се заснива на неочекиваном обрту тока песме, на неочиваној поенти која изазива смех. Овакав вид хумора је близак деци, јер она воле изненађења.

Песник обично почне песму тако да одмах заинтересује децу, учини садржину невероватном, а онда је нагло врати у реалност (Лав - Д. Радовић, пародична слика лава, плод је чуда, игре стварности и маште. Кад мали сликар избрише гумом ту страшну звер, руши се мит о лаву као цару животиња.)

Нонсенсни хумор је близак ирационалној природи деце. Деци је смешно све што одудара од здраве логике, од нормалног и природног реда, прихваћеног и уобичајеног начина живота. Тако у песми Да ли ми верујете пародирањем је добијена права порука и постигнута висока едукативна вредност. Песма о бесмислености умивања је само игра на рачун немарности према хигијени. Дете схвата да је песма шала иза које се крије подсмех на рачун оних који се редовно не умивају. Хумор у нонсенсној поезији потиче из неприродног понашања ликова, из садржине која је апсурдна, јер је у њој све наглавачке постављено, а то је деци забавно (Јесте ли чули – Драгутин Огњановић, Ма шта ми рече - Љ. Ршумовић, Чудноват дан - М. Данојлић, Једна овца сива - Љ. Ршумовић...)

Сличан нонсенсном је хумор који се гради игром речи. Ту постоје разноврсне могућности за изазивање смеха, који је играчки, па га деца воле и радо прихватају. Такав хумор има корене у народној књижевности, нарочито присутан у разбрајалицама:

Ен, тен, тини,
Сава, рака, тини
Сава, рака, тика, така,
Бија, баја, буф!

Може да се гради на различите начине:

- Од необичних кованица (шпицицвртн,
Пиплфокс, крокодокодил, тарам, барам...)

- Неправилном употребом речи:

...Ал у тај парцов дође болес
Пређе из њега из тај сира
И почме њега деранжират...
(У шпајзу - Д. Радовић)

- Имитацијом неправилне артикулације поједих
гласова карактеристичне за дечји узраст:

Здлаво много куца,
Тлеба да се луца
Гладна сам већ и ја,
Гладна је и куца
Па и птица пева
И њој клче цлева.
(Напомена матери - Ј. Ј. Змај)

Дозивео сам страсну трауму

Кад су у насу суму
Досли ловци да лове
Нас сироте зецове...

(Зец са говорном маном - М. Станисављевић)

- Понављањем речи, набрајањем (Јесења песма -
Д. Радовић, На вашару - М. Алечковић, Ситан вез - Д.
Лукић, Десет љутих гусара - Љ. Ршумовић...)

- Буквалним извођењем необичних именица од
глагола које не постоје у нашем језику:

Био једном један створ...

Чучао на чучи,
Седео на седи,
Гледао на гледи,
Чекао на чеки...

(Био једном један створ - Д.Радовић)

- Тешко изговорљивих речи и деци непознатих и чудних (Смешне речи - Д. Радовић)

- Од речи сличног значења, хомонима:

Није тмина, него мрак
Није игра, него плес,
Није врећа, него џак.
Није срџба, него бес.

(Бајаги нешто друго - М. Станковић)

- Од деминутива :

Док неко пије
- ја пијуцкам.
Док неко гризе
- ја само грицкам.

.....

(Мали живот - Д. Радовић)

- Рима је такође веома забавна, нарочито ако звучи допуњалачки и асоцијативно, јер пружа могућности за игру:

Ко изгуби капу
том је глава...
Где се деца уче
то се зове...
(Ј. Ј. Змај)

Животиње често служе песницима за грађење хумора, јер их деца воле и радо се друже са њима. Овај хумор се гради на различите начине:

- Довођењем животиња у неуобичајени положај (Б. Црнчевић - Мрав добра срца, о мраву који уводи

нову моралност и племенитост; Б. Црнчевић - Љутито мече, о мечету које одбија стереотипе и устаљена понашања градећи своју индивидуалност, Пачија школа - Ј. Ј. Змај, Смешна прашума - Љ. Ршумовић, Једна овца сива - Љ. Ршумовић, Два јарца - Д. Трифуновић, песма са изузетном поруком о ненасиљу и решавању спорова мирним путем...)

- Описивањем њихових живота са подсмехом (Разболе се лисица – М. Тешић, Лијин оглас - Б. Ђопић, Вуче, вуче бубо лења – Љ. Ршумовић, Мачак отишао мишу у сватове - Ј. Ј. Змај, Миш је добио грип - Љ. Ршумовић...)

- Дајући им особине које не поседују (Плави зец – Д. Радовић, Два јарца – Д. Трифуновић...)

Животиње у тој песничкој игри изазивају чуђење, смех и радост код деце. Песник кроз виц упућује и важне поуке које ће она радо да прихвати.

Хумористичко приказивање детета у свакодневним ситуацијама је веома привлачно младим читаоцима. Најчешће теме за овакав хумор су карактеристична дечја понашања и мане:

- Лењост (Гаша - Ј. Ј. Змај, Да ли ми верујете - Д. Радовић, Игре - Б. Црнчевић, Једнога дана - Љ. Ршумовић...)

- Тужакање (Венчање - Д. Радовић)

- Размаженост (Материна маза - Ј. Ј. Змај, А мазе татине - Љ. Ршумовић, Мали гроф у трамвају - Д. Лукић...)

- Хвалисање (Кад сам ја био велики - М. Антић, Ловац Јоца - Д. Лукић...)

- Несташлуци (Био једном један Баја - Љ. Ршумовић, Штеточина Јоле - Б. Ђопић...)

Песник уме да види и укаже на дечје мане као добронамеран, доброћудан и духовит посматрач. Он са иронијом оплемењеном љубављу помаже да сагледамо оно право, истинито, отворено, дечје. Попут великог, отвореног детета одрешито гледа и суди.

* * *

Деца воле да се смеју, не воле оно што је мрачно, намргођено, досадно. Зато песме треба да засмејавају да би нам кроз смех рекле неку истину о животу, да би нас научиле да волимо живот као нешто неутуђиво, велико и наше, да се не треба плашити света већ научити да се с њим носимо кроз смех и игру. Смех нас учи да тешке ствари подносимо са мање бола. То је поезија која не признаје тугу, не трпи зло и не допушта мрак. Она се наоружала смехом, у знаку је животне радости, ведрине, лепоте, доноси спонтани оптимизам својствен деци. У средишту песме треба да буде дете, насмејано, спремно за шалу и забаву. Док чита песму оно се игра, забавља, радује, али и учи о себи, свету, животу, спознаје себе и своје постојање.

СМЕХА ДЕЦИ (Д. Лукић)

И смеха.
смеха,
и смеха деци!

Смешан облак небом нек плови,
учитељ нек прича смешне приче,
смешни нека су брци у чиче,
и нек су смешни дечји снови.

И смеха.
смеха,
и смеха деци!

Весела песма неку децу буди,
и нек се весело у кревет оде,
весело само - ко жубор воде,
па ће порастаи весели људи.

Па зато,
смеха,
и смеха деци!

Пише: Зорица Савић, учитељица

ЗАБОРАВЉЕНИ СРПСКИ ПЕСНИЦИ

Драгиша Ајдић

Припремила: Илијана Илић

Драгиша В. Ајдић био је сликар, вајар и песник. Рођен је 30. октобра 1928. године у Битољу. Управо ту је, до своје тринаесте године, провео једини безбрижни део свог живота. На Видовдан 1941. године његова породица одатле бива протерана и долазе у Краљево. Веома брзо по доласку, у масовној одмазди, стрељају му оца Василија. Силом новонасталих прилика Драгиша, поред гимназије, преузима улогу мушке главе у породици и почиње да ради као "носач за варош", препродавац разних ствари, и друге тешке послове да би помогао мајци у одгајању својих сестара и браће. Још као гимназијалац писао је песме и сликао наговештавајући будућег, несуђеног вајара и несвакидашњег уметника. У пролеће 1952. године Драгиша (тада већ студент) у пратњи бившег школског друга из Краљева покушава да пребегне преко границе у Грчку, али то им бекство није успело и Драгиша је због тога кроз цео свој каснији живот преживљавао различите тортуре комунистичке власти. Прво су га бацили у скопску тамницу "Кастер", одатле спроведен у Војну нервну болницу у Скопљу, затим прослеђен у истражни затвор у Београд из кога га шаљу на ВМА – нервно дељење и

на крају стиже у злогласни Губеревац – који је сам прозвао "Кућа без квака" (у којој је много честитих Срба у оно време губило ум и главу). Драгиша В. Ајдић за јавност хладно и одсечно АД, за блиске и вољено умиљно Даго – за живота је објавио две тзв. "самоиздат" збирке песама и то "Вијуга лудила " изашла је 1962. године, а "Кућа без квака" 1976. године. Постхумно из његове богате песничке заоставштине издата је 1989. збирка песама "Београде граде " и аутобиографски запис о његовом бекству роман "Кастер". Као сликар је приредио пет самосталних изложби .То су 1963. (Атеље 212) ;у Битољу 1969. (Галерији градске џамије); 1970. (Клубу студената Филозофског факултета у Београду), затим 1976. (Клубу позоришних уметника Савременог драмског позоришта у Београду) и најзначајнија изложба 1980. године у фоајеу биоскопске сале Дома омладине у Београду. Ова дела су једина телесна и духовна деца, јер му бурни живот у бројним ускраћивањима и брза смрт нису омогућиле да стигне ни до вољене жене, ни до много жељене деце. Једном приликом рекао је: "Сликари су ме хвалили да сам најбољи песник међу сликарима, песници су тврдила да сам најбољи сликар међу песницима – толико о прихватању, не мене, него мог рада ". Рафалном и појединачном палбом својих стихова АД је решетао зидове казамата у којима је био затваран и окиван, а исцелитељском сликом спонтано рођеног сликарства бранио је напаћену душу и израђавано тело у надљудском ходу кроз тајни пакао и јавно чистилиште времена у ком је био осуђен на такав изнуђено отуђени живот. Његов живот и целокупно

уметничко дело, одбрана су човековог достојанства,
његове вечне жудње за слободом.

Умро је 5 .марта 1982. године Последња жеља била му
је – " Не сахрањујте ме у ову земљу". Кремиран је .

*"Тако је то са нама – дођемо ви нас не примите,
оставимо плод и одемо"* – АД

НАЈБОЉА ПЕСМА

плакао сам
нисам знао
смејао сам се
нисам знао
стих по стих сам изговорио
рекли су ми
да је то најбоља песма
коју су у животу чули
песму нису могли да објасне
доживели су је као лепоту
кад сам изашао из луднице
почео сам да трагам за њом
нисам је нашао
непознато је непознато
у непознатом наслућена је
и ја више не трагам
своју најбољу песму
у одсутности сам отпевао

усечена у мозгу вијуга
пресечена је
и као белина
присутна је неприсутношћу својом

ИГРА У КАМЕНУ

зид
још један зид
четири зида
и мрак
и ја у њему

крик
не знам чији
ја нисам викао
мој је следећи
продире
кроз поре
кроза све отворе
до вијуге лудила
у болу једина
вијуга последња
свесна премоћи
немоћи

за тренутак
бљесак црвенила
туп удар лобање
сврши се симфонија лудила

игра у камену
у метру квадратном зове се бројање
зид
два
зидови
само зидови
и мрак
и неко увек у њему

(1960)

мој живот је поток суза
помешан са крвљу
засјали што заиста сија
збрисао сам мрљу

са очију скидам мрачни вео
недалеку прошлост
рђав сан
испунило се оно
што сам некад хтео
верујем у бољи дан

СЛОБОДНА ДЕВОЈКА

на углу девојка
погнуте главе
не од стида
уморна је од свлачења
јефтино је продала своју ноћ
клати се проститутка

скреће улицом
са огрлицом наврату и
намером
да кући стигне пре зоре
тешко је душама које су у блату
свануло је
ноћ и даље ме прати
не могу да се ослободим
двадесет година траје
ноћ
ко зна можда је угаљ парче умрле ноћи

скрећемо улицом
проститутку као модел гледам
са огрлицом на врату
јефтино је продала своју ноћ
тешко је душама које су у блату

јуче
данас
сутра
срешће се на истом месту
неко друго ја

и нека друга она
са лисицама на рукама
са омчом о врату

(1960)

ПОСВЕТА НЕБУ

о ти небо
које немаш димњаке
асфалте
ни зграде
већ само плаветнила
месец
звезде
и сунце које нас греје
ти си сведок за векове
ових ноћи мојих
дани такви су ми
у одблеску тамни
отуђен
жив
за своје већ изгубљен
јер не знају где сам
причам своју причу теби
кроз крајичак прозора овог
кроз филтере ћелије
коњушнице – шта је

о небо
у делићу тебе
ћелије
клечим и мислим
мислећи одајем тајну само себи
о небо присутно си
где год је простора
мислећи тако
одајем тајну и теби

Д в а п е с н и к а н о б е л о в ц а

Иван Алексејевич Буњин
Рођен је у Вороњежу, 22. октобра
1870. године. Био је песник,
романописац и новелиста. Умро је у
Паризу, 8. новембра 1953. године.
Први је Рус који је добио Нобелову
нагаду за књижевност - 1933. године.

Узимам твоју руку и гледам у њу дуго,
Ти слатко и стидљиво очи дижеш:
У тој руци мој свет је, ништа друго -
Осећам ту на длану дах којим дишеш.

Шта нам треба више? Зар има блаженство веће?
Али анђео се буну, диже олујни пламен,
Лебдећи над нама гаси страст, жар среће,
И у срца баца тежак, охлађен камен!

- С руског препевао Анђелко Заблаћански
-

УСАМЉЕНОСТ

Ветар, кишица, магла што крије
 Хладну пустињу воде. Жиће,
 Све до пролећа ту мрије,
 Дотад сви вртови пусти биће.
 Сам у кући. За штафелајем
 Тамним. И прозор пун промаје.

Јуче си са мном била, ама
 Теби је са мном растужено.
 Пред вече дана тог с кишама
 Збориш ми о крају, ти жено...
 Зашто, збогом? Сам, до пролети,
 Без жене треба преживети...

Сад облаци, краја им нема,
 Исти, за низом низ, проходе.
 Твој траг под кишом крај трема
 Расплину се, нали се воде.
 Болно ми је ходати самом
 У предвечерја сивом тамом.

За тобом викнути у трену
 Хтедох: "Врати се, тебе љубих".
 Но прошлости нема за жену:
 Туђин сам јој, она ме не љуби.
 Па шта? Наложити камин, пити...
 Добро би било пса купити.

(1903)

ВЕЧЕ

Среће се, увек, тек сећамо слатко,
 а срећа – свуд је. Можда она злати
 тај врт јесењи, иза шупе, мраком,
 можда је зрак чист што кроз прозор сврати.

Кроз понор неба, лаким, бели, краком
 диже се облак. Одавно га пратим....
 Ми мало знамо, ми видимо кратко,
 а срећа је дата тек оном ко схвати.

Отворен прозор. Зацвркутав, ту је,
 на симсу, птица. И, са књиге, пренут,
 уморан поглед одвраћам на тренут.

Сутон. И небо пусто се румени.
 Шум вршалице са гумна се чује.
 Гледам, слушам, срећан. Све је то у мени.

1909.

Два песника нобеловца

Вислава Шимборска,
 Рођена је 2. јула 1923. године у
 Бнину. Умрла је у свом дому у
 Кракову 1. фебруара 2012. године.
 Била је пољска песникиња,
 есејиста и преводилац. Нобелову
 награду из књижевности добила је
 1996. године.

МАЛО О ДУШИ

Душа се има
 нико је нема непрекидно
 и заувек.

Дан за даном
 годину за годином
 може се живети без ње.

Понекад само у усхићењима
 и страховима детињства
 гнезди се на дуже.
 Понекад само чудећи се
 што смо стари.

Ретко нам асистира
при тешким радовима
као што су померања намештаја,
вучење кофера,
или крстарење путевима
у тесним ципелама.

У време попуњавања анкета
и сецкања меса,
по правилу, има излаза.

Од хиљаду наших разговора
учествује у једном,
и то не обавезно,
јер више воли да ћути.

Кад нас тело јако заболи,
тихо напушта дежурство.

Избирљива је:
нерадо нас види у гомили,
гади јој се наша борба за било какву доминацију
и жестина грамзивости.

Радост и туга
за њу нису различита осећања.
Само кроз њихову повезаност
она је с нама.

Можемо да рачунамо на њу
када ни у шта нисмо сигурни
а за све смо заинтересовани.

Од материјалних предмета
воли сатове с клатном
и огледала, што ревносно раде
и када их нико не посматра.

Не каже одакле долази
и кад ће поново нестати,
али очигледно очекује таква питања.

Чини се:
као што је она нама,
и ми смо њој
за нешто потребни.

УЗ ВИНО

Погледао, додао ми лепоте,
а ја је примила као своју
Срећна, прогутах звезду.

Допустих да будем измишљена
по слици и прилици одраза
у његовим очима. Играм, играм
уз лепет изненадних крила.

Сто је сто, вино је вино
у чаши која је чаша
и стоји стојећи на столу.
А ја сам привидна,

привидна до невероватности,
привидна просто до крви.

Причам му шта хоћу: о мравима
што умиру од љубави
под сазвежђем маслачка.
Кунем се да бела ружа
поливена вином пева.

Смеје се, нагињем главу
опрезно као да проверавам
проналазак. Играм, играм
у зачуђеној кожи, у загрљају
који ме ствара.

Ева од ребра, Венера од пене,
Минерва из Јупитерове главе
биле су неупоредиво стварније.

Кад ме он гледа,
тражим свој одраз
на зиду. И видим само
ексер с ког је скинута слика.

ТРАЖИМ РЕЧ

Једном бих речју да их опишем:
какви?
Узимам речи просте, крадем из речника
мерим, вагам, изучавам –
Ниједна никад
није права.

Свака најодважнија – страшљива,
свака најпогрднија – пуна светости.
Свака најокрутнија – одвећ милостива,
свака омразе пуна – с премало јарости.

Та реч мора бити као вулкан,
нек бије, кида, руши,
ко страхотни гнев божји,
ко мржња нек се пуши.

Хоћу ту једну реч, саму,
крвљу натопљену:
нек ко зид око губилишта
прими у себе сваку заједничку јаму.
Нек опише јаче но ишта
ко беху они – шта им се спремао.
Јер оно чим слух ми дише,
јер оно што се пише –
све је премало.
Премало.

Немоћан је говор наш,
звук изненадан – убог.
Тражим с напором мисли,
тражим ту реч баш –
ал пронаћи не могу.
Не могу.

Још има наде за поезију

Марина Богдановић

Марина Богдановић

Рођена је 1976 године у Београду. Прве песме написала је током основне школе и у том периоду била је више пута награђена на градским и републичким такмичењима. Након тога се није активно бавила поезијом све до 2012 године када је први пут објавила своје песме у **Аргус** магазину и на сајту **Поезија суштине**. Сматра да је поезија једна од најпостојанијих брана испред свеопште анестезираности духа и рутине људске мисли. У том смислу и њена поезија тежи појачавању осећајности без јасног (заправо рутинског) заузимања става. Мотив њеног певања није прописивање већ описивање импулса који покрећу живот. Зато њена поезија осликава тренутак као поприште за судар јаве и сна. У својим симетричним стиховима она се препушта силама не дозвољавајући ни болу ни усхићењу да буду мера исправности или пропис пута.

ДОЋИ

Призивам те у невољу
и знаћу да умакнем у задњи час
дођи
проиграј са мном срећу
част на коцку за сласт!

Дођи,
заплешимо,
ватром у ватру,
дланом уз дланове,
твој дах низ мој дах.
Дођи, да поразимо себе
да изгубимо свети страх.

Дођи,
ошини бичем моје бесове
умем ја и тако да сневам,
дођи да се са мном сакријеш
док глас нас тражи “где си Ева“?

Дођи,
кад се све изгуби
глуп је и непотребан страх,
дођи да руке телом испуниш
да жртвујеш после за сад.

Дођи,
да уздахом гориш
да ти кроз кожу сипам сласти,
дођи да храним те жудњама
да у мојој будеш власти.

Дођи,
да се умотамо у маштање
Угризом, речју,
трњем и свилом.
Дођи да ти се у снове уметнем
да ме проклињеш и називаш милом.

Дођи,
одувек те овако дозивам
док са змијом сплеткарим иза стења,
ја нежним додиром обарам реално,
да не видиш ко сам
а ја сам ти жена.

УРБАНИ СПАСИТЕЉ

Не, мене тамо могу пренети само плећа првог лудака
оног што у ишчашеном зглобу шизофрену лепоту сања.
На климавим коленима што кроз живот тумара
рецимо, неки клоун што тужно нема дара.
Просјачка душа у носу, што сања домаћу
док га из петог ешалона са отменим вином салећу.
Усијана жилава глава што у касу Шејна глумата,
а зна да му дрвена штака изиграва несрећног ата.
Бахати расипник што из бушног џепа
просипа логику док му апсурд цвета.
Па се испред виталних штедљивих скотова
својим раскошним лудилом као дете измотава.
Управо баш такав без стила и кода
могао би ко Лазара да ме подигне из гроба.
Па да са мношвом живом у сулудом лету
средњим прстом махне уваженом свету.

ПЕПЕО

Голом душом си ушао у ноћ
Видела сам како јој колена држиш
И док јој силујеш модру моћ
Шта јој отимаш из џепова црних.

Бљештаве корале с дна звезданих кола
Од опојних даљина неонске ниске
Да украсиш светлом мој крчки врат
И окачиш своје лоповске прсте.

Твој сан епитаф узвишеној звезди
Покров што белином фасаде умива
Твоја реч блуз - врисак окаљеног
Што му се док изгара диви ватра жива.

О како си истинит у заносу сјајном
Вредан метанија што ти мрак учини
Док се ко светлећи жртвени пепео
У мени раствараш и губиш у крви

ВУЧЈА ЋУД

Седи прикривена у степи и вреба
спремна да са светом чељустима се мази,
гониће гоњена својим бесовима
док вук од умора у срцу не заспи.

На дну ока очај свој слап у крв пушта
охолост јој ледом успорава вене,
спрема се за напад у свом палом часу
гледа у злог вука гледајући себе.

Обести су њену опхрвале душу
побеђена главом понире и тоне,
спустиће се телом на лежај презира
горком срчом посут ко од трња ћебе.

На усне је своје положила руку
ако се насмеје свет ће да потопи,
презривим осмехом што завија звуком
искривљеним тоном што се себе боји.

Не слушај јој речи, отровима лију
намећу логику препредене звери,
не дирај јој тело од глади је горко
упија лепотом док угризе дели.

У заклон питоми јер њен кобни ловац
жељан другог света по пољу се шуња
Искељених зуба кроз умиљат осмех
разапиње мрежу драгоцених чуда.

Покретима својим њихаће те дивље
крхотине снова забадаће вешто,
отвориће додир да у њој залуташ
у вучју јаму намамљен ко месо.

СА ТОБОМ У СЕБИ

Са тобом у себи препуштам се ветру
као да су руке свуд по мени пале,
уз галоп кошаве сустигну ме лако
па тону по мени као да су праве.

А, кад приђе близу, нестварно је живо,
твоје сновиђење, концентрат од глади,
грчевима чежње, повија у црно
оњуши ме језом и на сто постави.

Ево, послужења од крви је слатко
отвори ми уста да залијеш небом,
у очима мојим огледај се силни
што замишљен облак, шаком си разнео.

Ту на мојој кожи твоје ремек дело
отровану, голу заносом ме боли,
И ко многи други сад сам покошена
У људско и јадно што у телу гори!

МИЗЕРА

Најљубавнија песма Милоша Црњанског

Пише: Зорица Савић

Песник Црњански се после окончаног рата враћа у разорену домовину уморан, разочаран у историјска дешавања, са изгубљеним илузијама о вредностима грађанског друштва, традиције, дома. "У великом хаосу рата — говорио је млади песник — био сам непоколебљив у својим тугама, замишљености и мутном осећању самоће". Зато је његова рана лирика настала у послератној клими, разореног дома и живота, као израз бунта, снажна, одважна и рушилачка. Песник је у то време бунтован, револуционаран, изјашњава се за социјализам. Са осећањем горчине, цинизма, бола пева о бесмислености рата, руши грађанску идеологију и њене митове, одбацује старе идоле, обрачунава се са њима:

*Отаџбина је пијана улица,
а очинство прљава страст.
Смех се заори да све доврши,
срам се крије иза гробног плота.
(Вечни слуга)*

Интимна лирика му је меланхолична и иронична, љубавни доживљај се повезује са смрћу,

еротика са дубоком тугом због пролазности. Разочаран због изневерене љубави, губи веру у праву љубав, остаје “ само тело голо” и то је једина “радост над болом”. У испражњености света љубав постаје осећање без дубине у сфери баналног, површног и непосредног чулног искуства. Присутна је духовна отуђеност од лирског субјекта, одсуство сентименталности и подсмех. Тек кад се враћа у прошлост јавља се узвишеност, у сећању жена постаје идеал за којим трага и чезне, а љубав смисао и суштина живљења. Као у песми Мизера, по мени, најљубавнијој песми Милоша Црњанског.

Песма је написана 1918. године у Бечу, у револуцији и посвећена је студентеси Иди Лотрингер. Из његовог обраћања њој, са дубоким и искреним поштовањем, са великим словом на почетку („ ...бар Ти ми, Ти...“) можемо закључити да је она посебна, једна, једина, не само сећање, већ и идеална суштина која опстаје и после растанка.

Љубав према овом песничком субјекту није само у сфери телесног, већ је много дубља, то је додир две душе, сродне по осећајности, доживљају света, погледима на живот, идеологији. Песнички субјекат није само у прошлости, већ је снажно присутан у садашњости. Иако су раздвојени, они су заједно док чувају обећање које их нераскидиво везује. Позива је да се сећа тренутака заједништва и повезаности рекапитулацијом сиротињске четврти велеграда (“... а раге мокре парове вуку...”) Песник жели да буде сигуран да њихов договор није прекршен (“...Да ниси сад негде насмејана...”) и упућује јој жељу и молбу да тако и остане (“.. О немој да си топла цветна...”). Питања нису реторичка, очекује се жељени одговор на њих, од тога зависи да ли ће они остати повезани,

блиски, у заједништву или ће бити осуђени на самоћу, отуђеност, неприпадање. Са стрепњом се пита да ли је она још увек у њиховом свету који је изван грађанске идеологије и његовог лицемерства које су они презрели и у револуцији стали против њега, да ли је још увек на страни понижених, одбачених, презрених (“Кажеш ли некад изненада ...”) или је постала део тог света кога су се некад одрекли (“Јеси ли се дигла међ госпе?...”). Песник очекује да она није издала њихове тежње и револуционарне идеје које су их спојиле и подсећа је на њих (”Стид нас беше домова цвентних, зарекли смо се остат несретни...“). Песма има дакле и социјално-револуционарну нијансу што чин љубави издиже изнад баналног и чулног искуства и приближава духовном идеалу за којим се тежи. Остварење љубави са песничким субјектом има и посебан морални циљ. Стално је присутна његова запитаност, где је, како живи, да ли је остала иста, јер му је стало до ње, а најважније питање које се намерно понавља, налази се и у првој и у последњој строфи, чиме је наглашена његова важност, је главно питање: “Где си сад Ти?” којим је изражена снажна чежња за лирским субјектом. Песма се завршава “грижом миша”. Да ли је то “грижа миша” због песникових очекивања која су можда превелика или је због сумње да ће можда он прекршити дато обећање и одустати од завета? У страху да неће истрајати он је дозива питањем („ Где си сад Ти?“) које је вапај за охрабрењем и подршком да истрају у тој заклетви. Док пада хладна киша, потребна му је да потврди да се држи обећања које их одржава у духовној вези, сродности и заједништву и да је

достојна његове верности том завету. Црњански у овој песми сасвим отворено показује своје најдубље емоције, страх, зебњу, чежњу... Таква емотивна огољеност је реткост у његовим љубавним песмама. И по томе је посебна и најљубавнија од свих његових песама.

Песма је испевана у другом лицу, што није често у лирици, као обраћање лирском субјекту у форми питања чиме је исказан смисао песме и разлог њеног настанка. Песникова осећања, мисли и расположења условљавају избор језичких средстава, стилских и песничких фигура, врсту строфе, стиха, организацију песме као целине. Песма је састављена из седам строфа, од којих су пет секстина, што није било често у то време и две терцине, које нарушавају форму песме, намерно када песник жели да истакне нешто, у овом случају је то запитаност да ли се и она сећа. Стих је неуједначен, преовлађују деветарац и десетерац са ломљењем логичких целина, опкорачењем и пребацивањем једне речи у трећи стих:

*Волиш ли још ноћу улице,
кад блуднице и фењери стоје
покисли?*

*А раге мокре парове вуку,
у колима, ко у мртвачком сандуку,
што шкрипи.*

Рима је женска, подударају се по два слога (једна - бедна), може се одредити као парна са додатим невезаним стихом иза сваког пара, у шестинама аабццд, а у терцинама ааб. Изузетак су прва два стиха друге строфе где се реч на крају првог стиха (улице) гласовно подудара са речју у средини другог стиха (

блуднице). Нарочити ефекат се постиже и песничким, стилским средствима: понављањем речи на почетку стиха - анафора (“...о, не буди, не буди... О, не воли, не воли...”), инверзијом (“На чијој страни си?..”) нестандартним коришћењем, гомилањем зареза, без граматичке потребе, гомилањем узвика („...О немој...о не буди...о не воли...“), чиме се остварује ритам у складу са меланхоличним расположењем песме који носи особен лични стил Црњанског, карактеристичан, нетипичан. У песми су коришћена и друга песничка средства и стилске фигуре: епитети, компарација („Као око мртваца једног...ко у мртвачком сандуку...“), персонификација („...ноћ по теби свиле проспе.. фењери стоје покисли...“), инверзија („На чијој страни си?...“), метафоре („домома цветни“, „грижа миша“...), апострофа...

Све ово је чини великом песмом, по много чему посебном, не само у стваралаштву Милоша Црњанског већ и у нашој и европској поезији. У изванредној љубавној песми „Мизера“, песник се доказује као интернационални и револуционарни песник. Љубав песника не поштује државне границе и националне оквире. И ова песма доказ је да је Црњански био велики европски песник, један од највећих који су у Европи стварали за време Првог светског рата и у првој години после његовог завршетка.

Милош Црњански: МИЗЕРА

Као око мртваца једног
сјаје око нашег врта бедног,
фењери.
Да л` ноћ на тебе свиле проспе?
Јеси ли се дигла мед госпе?
Где ли си сад Ти?

Волиш ли још ноћу улице,
кад блуднице и фењери стоје
покисли?
А раге мокре парове вуку,
у колима ко у мртвачком сандуку
што шкрипи.

Да ниси сад негде насмејана,
богата и расејана,
где смех ври?
О, немој да си топла, цветна,
о, не буди, не буди сретна,
бар Ти ми, Ти.

О, не воли, не воли ништа,
ни књиге, ни позоришта
ко учени.
Кажеш ли некад, изненада,
у добром друштву, још и сада,
на чијој страни си?

О, да л` се сећаш како смо ишли,
све улице ноћу обишли,
по киши?

Сећаш ли се, ноћне су нам тиге
и лопови, и блуднице,
били невини.

Стид нас беше домова цветни',
зарекли смо се остат' несретни
бар ја и Ти.
У срцу чујем грижу миша,
а пада хладна, ситна киша.
Где си сад Ти?

Беч. У револуцији, 1918.
За студентесу, Иду
Лотрингер

Да не заборавимо

Српска народна бајка

ПЕПЕЉУГА

Преле ђевојке код говеда око једне дубоке јаме, а дође некакав старац бијеле браде до појаса, па им рече:

— Ђевојке, чувајте се ви те јаме, јер да које од вас упадне вретено у њу, оне би се мати одмах претворила у краву.

Ово рекавши старац отиде, а ђевојке онда чудећи се његовим ријечима прикуче се јами још ближе и стану се у њу надвиривати и разгледати је, док се једној, која је била најљепша између њих, измакне вретено из руке и падне у јаму. Кад она увече дође кући, а то јој се мати претворила у краву и стоји пред кућом. Потом она стане ову краву гонити на пашу с осталијем говедима.

Послије неког времена отац се ове ђевојке ожени удовицом која доведе једну своју кћер. Маћеха стане одмах мрзити на своју пасторку особито зато што је она била много љепша од њезине кћери: забрањивала јој је да се умива, чешља и преоблачи, а свакојако је тражила узроке да је кара и мучи. Једном јој даде ујутру пуну торбу куђеље па јој рекне:

— Ако ово све данас не одредеш и у кокошку не смоташ, не иди ми довече кући, убићу те.

Ђевојка сирота идући за говедима прела је колико је могла, а кад на подне говеда полијезу у пландишту, она видећи да се на куђељи не познаје што је опрела, стане плакати. Кад је види она крава што јој је била мати ће плаче, запита је што јој је, а она јој каже све редом што је и како је. Онда крава, тјешећи је, рекне јој да се за то не брине ни мало:

— Ја ћу — вели — куђељу узимати у уста и жватати па ће се на моје ухо помолити жица, а ти је ухвати па одмах мотај на кокошку.

IT WAS HER FAIRY GODMOTHER!

Тако и учине: крава стане куђељу у уста узимати и жватати а ђевојка на ухо њезино жицу извлачити и мотати, и одмах буду готове. Кад ђевојка увече маћехи да велику кокошку, маћеха јој се врло зачуди, па јој сјутридан да још више куђеље, а кад она и ово опреде и смота као и оно прије и увече донесе кокошку готову, она помисли у себи да то њој помажу њезине другарице, па јој трећи дан да још више куђеље, али крадом пошаље за њом и своју кћер да гледа ко то њој помаже прести и мотати. Кад се ова послана ђевојка привуче те види како крава куђељу узима и жваће а пасторка на њезино ухо пређу мота, она се врати кући и каже све матери својој. Потом маћеха навали на

свога мужа да се крава она закоље; муж је изнајприје жену од тога одвраћао, али најпослије кад се жена није шћела оканити, пристане и он на то, и каже јој да ће је у тај и тај дан заклати. Кад пасторка за то дозна она стане једнако плакати, а кад је крава запита зашто плаче и она јој каже све што је и како је, рече јој крава:

— Мучи ти, не плачи, већ кад мене закољу, да не једеш од мене мяса, већ кости моје да покупиш, па да их за кућом под тијем и под тијем каменом закопаш у земљу, па кад ти буде каква невоља, доћи на мој гроб и наћи ћеш помоћ.

Кад краву закољу и месо јој стану јести, ђевојка није шћела окусити изговарајући се да није гладна и да не може, него покупи све њезине кости па их закопа ђе јој је крава казала. Ђевојци је овој било име Мара, али како је после тога највише радила и слушала у кући: носила воду, готовила јело, прала судове, мела кућу и радила све остале кућевне послове, и како се тако највише око ватре налазила, прозову је маћеха и њезина кћи Пепељугом.

Једном у нећељу маћеха опремивши се са својом кћери у цркву проспе по кући пуну копању проса па рече пасторци:

— Ти, пепељуго, ако ово све просо не покупиш и ручак не зготовиш док ми из цркве дођемо, убићу те!

Пошто оне отиду у цркву, ђевојка сирота стане плакати говорећи у себи: „За ручак ми није

бриге, ласно ћу га зготовити, али ко ће толико просо покупити!“ Утом јој падне на ум што јој је крава рекла ако кад буде у невољи да иде на њезин гроб и да ће наћи помоћ, па отрчи одмах онамо, кад тамо, али шта да види! на гробу стоји великачки сандук отворен, пун свакојаких драгоцјених хаљина, а на заклопцу његову два бијела голуба, па јој реку:

— Маро, узми из сандука хаљине које хоћеш, па се обуци и иди у цркву, а ми ћемо просо покупити и остало све уредити.

Она весела узме прве хаљине с врха све од саме свиле, пак се обуче и отиде у цркву. У цркви све се, и женско и мушко, зачуди њезиној љепоти и њезинијем хаљинама, а највише што нико није знао ко је она и откуда је, а особито јој се зачуди и око на њу баци царски син који се онђе десио. Кад буде испред свршетка летурђије, она се из цркве искраде па бјежи кући, па свукавши своје хаљине остави их у сандук, а он се сам затвори и нестане га, а она брже к ватри, кад тамо а то просо покупљено, ручак готов и све уређено. Мало постоји, ал' ето ти јој маћеха са кћерју својом из цркве, и врло се зачуде кад виде све уређено па и просо покупљено.

Кад буде у другу неђељу, маћеха се са својом кћерју опет спреми у цркву и на походу проспе још више проса по кући, па каже пасторци као и прије:

Ако то све просо не покупиш и ручак не зготовиш и остало све не уредиш док ми дођемо из

цркве, убићу те!

Пошто њих двије отиду у цркву, пасторка одмах к материном гробу, кад тамо, а то сандук опет отворен као и прије и на заклопцу стоје два бијела голуба, па јој реку:

— Обуци се ти, Маро, па иди у цркву, а ми ћемо просо покупити и остало све уредити.

Онда она узме из сандука хаљине све од чистога сребра, пак се обуче и отиде у цркву. У цркви јој се опет зачуди све још више него прије, а царев син очију не сметаше с ње; али кад буде испред свршетка летурђије, она се између народа некако украде, те бјежи кући, пак се брже боље свуче и хаљине остави у сандук, па к ватри. Кад јој маћеха са својом кћерју дође из цркве, још већма се зачуде кад виде просо покушљено, ручак готов и остало уређено, и никако се нијесу могле дочудити.

Кад буде у трећу неђељу, оне се опет спреме у цркву, па на походу маћеха проспе још више проса по кући и каже пасторци као и прије:

— Ако ово просо све не покупиш, ручак не зготовиш и остало све не уредиш док ми дођемо из цркве, убићу те!

Пошто оне отиду из куће, пасторка одмах к материну гробу и нађе опет сандук отворен и на заклопцу два бијела голуба који јој реку да се обуче и да иде у цркву а да се не брине ни за што у кући. Онда она узме из сандука хаљине све од сува злата, пак се

обуче и отиде у цркву. У цркви јој се сви зачуде још већма, а царев је син био намислио да је не пушта као и прије, већ да је чува и да види куда ће. Кад буде испред свршетка летурђије те она пође да иде, а царев син за њом устопице, и тако она између народа провлачећи се и бјежећи некако јој спадне папуча с десне ноге, и она не имајући кад тражити је побјегне босонога а царев син јој узме папучу. Дошавши она кући свуче се и хаљине остави у сандук па одмах к ватри као и прије.

Царев син потом зађе с оном папучом њезином да је тражи по свему царству огледајући свакој ђевојци папучу на ногу, али којој дуга, којој кратка, којој уска, којој широка, не може ни једној да пристане. И тако идући од куће до куће дође и кући њезина оца. Маћеха њезина кад је виђела да ће царев син доћи и њиховој кући да тражи ону ђевојку, она њу пред кућом сакрије под корито. Кад царев син дође с папучом и запита имају ли какву ђевојку у кући, она му каже да имају и изведе му своју кћер. Кад јој папучу он огледа на ногу, али јој папуча не може ни на прсте да се навуче; онда царев син запита имају ли у кући још какву ђевојку, а она му каже да немају више никакве. Утом пијевац скочи на корито пак зацјева:

— Кукуријеку, ево је под коритом!

Маћеха повиче:

— Иш, орао те однио!

Царев син чувши то, потрчи брже боље ка кориту те га дигне, кад тамо а то под њим она иста ђевојка што је била у цркви и у онијем истим хаљинама у којијем је трећи пут била, само без папуче на десној нози. Кад је царев син угледа, он се готово обезнани од радости, па јој брже боље папучу назује на десну ногу и видећи да јој је не само таман на ногу него да је управо онака као и она што јој је на лијевој нози, одведе своме двору и ожени се њоме.

*Из антологије СРПСКЕ НАРОДНЕ ПРИПОВЕТКЕ
Милорад Панић Суреп*

Ж И В Е Л Е Г Е Н Д Е

Лаза Лазих

Лаза Лазих рођен је 23. јуна 1929. године у Сомбору. Основну школу и гимназију завршио у Сомбору. Студирао философију и Југословенску књижевност и језике у Београду. Врло рано је почео да објављује песме и прву збирку под насловом „Песме“ објавила му је новосадска Матица српска, а недуго после тога и београдски „Нолит“ објављује му књигу поезије „Интима“. После тога објавио је више књига лирске поезије и других дела. Седамдесетих година XX века почео је да објављује књиге за децу. До сада му је изишло тридесетак књига за младе читаоце свих узраста, романа, приповедака, песама, поема, бајки и других облика уметничке књижевности.

Био је оснивач и уредник књижевног часописа Млада култура; Члан уредништва и секретар књижевног часописа Савременик; уредник лепе књижевности у Издавачком предузећу Култура, уредник у Дневнику Нови Сад.

Већи део живота провео је као слободан уметник, у студијским путовањима, посвећен књижевности, музици...

Песме и дела Лазе Лазића одликује књижевно мајсторство, чар језика, лирика, благост, смерност, те истина о муци и радости људског живота, као и осећање лепоте у свету на који се излива неизмерна милост свеопштег бивства.

Недавно је добио „Вукову награду“ за животно дело.

ПОЛОЖИО БИХ УВО

Положио бих уво на твоја недра,
ставио бих длан на твоју мишицу,
додирнуо бих уснама твој лакат,
прислонио бих колено уз твоје ноге лист.

То догицање сведочи да те волим,
Свако може да те раскине као вук,
али само ја твоје кржаве комаде опет састављам
и чиним да из њих убрзо поново изникне
живот горког маслачка.

(из књиге „Пловећи чардак“)

ПЕСМА КАТАРИНИ*Катарини Долак*

Један заборављени живот између њиве и дечјег змаја,
заборављене руке које се нису среле, Катарина.

У нашем парку има толико птица и туге кад је вече,
да су нам пуна недра цвркута и сањарија.

Да су нам пуне очи, нећемо никоме рећи, је ли,
чега су пуне наше зелене очи, Катарина —

да ли грања или сјаја детињих безначајности,
или дрхтања великог мора које смо слутили горко.

На шта мирише наш живот сада у ова предвечерја
разумна и болна, на шта мирише, Катарина?

Кад кише дођу сетимо се широког, меког дворишта
и траве и бунара и пса и багремова.

Како боли што тек мирише кроз кишу сумрачје собе,
наше књиге, наша музика, наш разговор, Катарина.

Наша музика — руке мирне свака на своме крилу
и наше очи — грање с мокрим птицама зеленим.

Један незадржани живот, један живот који увек
пролази

између нас и наше моћи и наше туге, Катарина,
нећемо се никада, и ти знаш, је ли, никада,
вратити себи и нашем парку и нашем пољу и змају.

Само, тешко се подноси понекад кад је облачно
и тмурно вече као иза твојих прозора, Катарина,
тешко се подноси сва та срећа која је закопана
неповратно и потпуно на дно горкога мора.

Заталасало се море и узвитлало нас и понело,
и све то, наравно, и није тако лоше, Катарина,

шапући, ипак, у сну, ма где била, моје име,
као што и ја шапућем твоје: наш зелени живот је
прошао.

И засмеј се још једном ко дете, кад ја то више не могу,
учини ти то за мене, молим те, Катарина,
и седи на диван пред ноћ, учини да око тебе
ствари постану као некад спокојне и дубоке.

(из књиге „Интиме“)

У ТЕБИ СЕ УМИВАМ

У теби се умивам као у потоку, капљеш ми у недра,
кошуљу ми квасиш, из ока ми испираш љути прах с
пута.

Лудило сна ми бистриш, из сита шљунка злато
пробираш. Косу ми обливаш, чело хладиш од
опеклине
сунцем, млечнику Месеца блажиш у пехару дланова
ми,
питка. Бритког си укуса, на зубу ми зујиш као сребро.
Ти си зора. Ти си резултат моје синоћне смрти.
Када сам се сплетен у амове тутњеће запреге
Откровења
ра̀скидāн претворио у сув прах крви, у дехидрисани
пепео урне, сведен на непостојање, ти си
ме подигла и саставила и ти ме мијеш као бегунца
из логора сабирног, спасеног, ти си смисао
моје хакуцинацуије, ти си резултат моје синоћне
смрти.

(из књиге „Фантазмагорија у сутон“)

С КОЛИКО СЛОБОДЕ РАСПОЛАЖЕ ЧОВЕК

С колико слободе располаже човек?

Која је мера
којом се мери део предодређен
и део чисте воље, мог избора,
у овом,
оваквом или онаквом
луку
који описује моја шака, сад,
док узимам ту плаву и ваздушасту чашу
са стола?

С колико изгледа
кујем лик своје будуће старости
која долази, која је ту,
колико ћу у томе успети својим хтењем?
С колико сигурности, неометан ниотког
ван моје свести,
разара несхватљив ланчани црв
већ моје месо и кости, сваки час?

С колико наде
могу да се понесем са животом,
са судбином,
са мојом смрћу већ програмираном непогрешно,
с колико заблуде или права
могу да градим
куће и реморкере, пластичне виљушке,
мостове, капе,
ђердане од стакла,
панамске канале и позоришта сенки?

С колико заборава и наивности, лаке,
с колико полета или снаге,
заљуљан топлином њиве,
сомотом тихе дворане,
додирнут погледом с икона византијских –
с колико дубине,
прожет очима цвећа у драперји ветра,
могу, најзад, да љубим?
Не знам!

Да ли то моју усну дуж твоје надлактице
вуче неки срачунат хладан бог –
према мени – уосталом тако добар -
да ли је води до твог рамена,
до твог врата, твоје браде, твог образа
тако неумитно тачно неки
непобедив и грозан господар, анђео –

Кад мени оставља да на крају,
сам, усамљен, једини, једино постојећи
међу звездама, међу маглинама,
међу прахом праха свеобухватног,
тонући полако све дубље у огањ стварног,
потпуно сам одлучим
да ли да довршим тај пољубац на твојим
уснама меким
или да, уместо тога, умрем сместа и нагло
и да ме нема?

(из књиге „Пловећи чардак)

ПЕСНИЦИ – НАШИ САВРЕМЕНИЦИ**МАЛА ВИЛА**

Carol Williams-Butler

Стиже из другог света
ког Бог у царству таји,
у крили носи моћна лета
и прах благи уз њу сјаји.

Ко звук цвета када пуца
чује јаук који се дели,
приђе ко зрак сунца
и душе непреболне цели.

Одвећ у светлости мила
о правди Небом снује
и чује удар мога била.

Ко маслачак у пролеће
кроз звезде тихо пугује
и на вечне ране слеће.

~ Небојша Бошковић ~

ТОН

Пусти да се парфем по ноћи проспе
И сањај...

Сањај светло које вапи за мраком
А кад смејуљак на лице доспе
Дозволи души да се осети јаком

Храпавим гласом одсвирај танго
И по њему наштимуј срце своје
Замрзнуте часом, полако скидај
Сребрне ноте заспале боје

А кад харфа у грудима погоди жицу
Кад жица у харфи погоди тон
Нестаће осмеха на твом лицу
И бићете сами: ти, и тон

Та, тим ти тешком тугом трујеш
Крвоток коме кривудају канали
Тек тада ћеш моћи ти да чујеш:
Ми нисмо себи себе дали.

~ Ема Одоровић ~

САМОНИКЛА

Ходајући светом
у потрази за идентитетом,
спотицала сам се
о сопствене одлуке
гутала горчину разочарења,
губећи уз пут навике
скупљала нова хтења.

Себе сам бодрила и сажаљевала
одустајала и настављала –
из свог бола расла већа
да бих још јаче заронила.

Бежала од свих, све тражила,
понекад сам поранила,
понекад закаснила

размишљала, схватила,
била на висини задатка –
који део зависи од мене,
а који од остатка.

Другима сам праштала,
само себи судила
и увек више добијала него
губила...

Победе сам у срце склањала,
све поразе у рам стављала
и било да сам стаклена или камена,
увек своја, увек другачија –

старе заблуде са себе свлачила,
и увек нове снове облачила.

Мешала сунце и кишу,
бојила дугом своју и туђу душу.
лутала, па скакутала
плакала и кроз сузе певала
маштом ране видала,
муци се у лице смејала.
враћала и бежала,
намигивала и режала,
заборављала и памтила.

Ипак, кад год се окренем
задовољно главом климнем
и продужим даље.

~ Илијана Илић ~

БУЂЕЊЕ

Размакла сам усне
и покушала
да изговорим своје име

Овога пута
дух живота пређашњег
измигољи са усана

И осетих
како миц по миц
живот се буди у мени

Где сам била све ово време –
питах се
прво тихо, прожета дрхтајем
а онда бесно

Шта ли сам
све ово време радила

~ *Слађана Јанковић* ~

ОПРОШТАЈ

Да те не бих волео,
страшне сам тајне у теби назирао,
без зазора гладио неман твоје усамљености,
заљубљивао се у непознате очи.
Старе сам пороке пекао са тобом:
сећаш се, тајни рецепт за нетакнутост са похотом.
И грохотом док су нам се смејала небеса
ја сам ти придржавао ореол.
И стајао на границама, и киснуо, и суманут био.
Волео сам те ипак.
Опростио сам ти себичност твоје туге,
и то што су све дуге остале само твоје,
безбојна свитања у одвојеним креветима,
опростио сам ти твоје врлине.
И то што сам отишао, и то сам ти опростио.

~ Владимир С. Вуковић ~

Напољу је сунце, мени вене цвеће
и у мраку седим, са мислима – псима
тело, гладно, рже, а ујести неће
гледам како срце прашта се с крилима.

Како тешко бива пренут' се из сна
како мучно смрди застали дах ноћи
у буђење ући мирно грешна душа не зна
она чека своје вече да бих могла поћи

Будим се, ко лађу гоним отвореном мору
целу себе, тешку, с пртљагом од речи.
опеваћу првој бури ову згону – тешку зору
насмејаћу сваки облак који се испречи.

Светионик ко зна где је, а чамац ми мали
ајкула ја не плашим се нити живе воде
скочила бих, запливала, на крај света, али –
у чамцу се настаниле мени драге роде...

~ Јелена Стевановић ~

ОЧЕВИНА

Кораком по уснулој земљи газим
и лагано росу руком милујем,
суза из ока низ лице се слива
да не повредим, морам да пазим
на хумке што најдраже покрива.

Родна ме груди снажно пригрлила,
али око срца нешто ме стеже,
кућни праг ме дозива,
али огњиште празно,
нико ме не дочека.

Стари се шљивици осушили,
па попут страшила на њиви стоје,
црни се гаврани на њима угнездили,
никог се више и не боје.

Само јабука стара као горостас
на сред дворишта стоји,
црвеним се плодовима окитила
а деценије за собом броји.

Узех дар од тог стражара
па се у вратих у детињство,
замириса ми хлеб
и кромпир испод жара...

Однекуд ме и отац дозива
да жедне краве напојим,
мајка ме пожурује да потрчим,
ја стојим, немоћан да се померим.

Гледам моју очевину,
 моје деце дедовину,
 и онај стажар ми наду даје,
 мој је корен у тој земљи
 и још дуго ће да траје.

Поздрављам те очевино,
 брзо ћу се теби вратити
 треба корење заливати
 и за поколења сачувати.

~ Гордана Павловић ~

ЦУКЕЛА

Поклопац на столу, чаше поломљене,
 и понеки пацов убрзано бежи
 казуј кучко где си затурила мене
 цукела у мени почиње да режи...

дај одглуми једну улогицу жене
 тек да видим знаш ли шта смо некад били
 па кад ово стакло ка венама крене
 цукела у мени почиње да цвили...

~ Ненад Живковић ~

А Ф О Р И З М И

- И у свету вештачке интелигенције, могуће је бити глуп,
на сасвим природан начин!
 - Ако је чистоћа пола здравља
онда смо ми са испраним мозгом на пола пута до
излечења!
 - Неко има бриљантну интелигенцију. Неко
прљаву машту.
Ни једни ни други нису чисти у главу!
 - Факултет завршавају упорни и вредни.
Они паметни купе диплому.
 - Од вишка глава не боли.
Осим ако си технолошки!
 - Између зла и горег нема избора.
Осим ако су у питању политички!
 - Што видим, не видим. Што чујем, не чујем.
Ал' да оћутим? Па нисам баш тол'ки мајмун!
 - Пустила сам корење у овој земљи.
Живим од фотосинтезе!
 - Власт деформише људе.
Али не професионално.
-

- Вратио се из мртвих.
На бис!
- Извршили смо грађанску дужност.
Стали у други ред.
- Ништа нисмо научили из дугогодишњег дувања у трубу.
И даље задњу рупу на свирали бирамо за прву виолину!
- Иза успешне жене стоји њен инат.
Сви други су јој окренули леђа.

ЛЕП КО ИКОНА

У последње време влада права поама међу јачим полом у исликавању икона по свом телу. Наметнуло ми се једно морално питање а то је да ли са таквима треба практиковати секс. Како уживати у блуду кад вам поглед стално одвраћају, Никола, Георгије, Михајло? Да ли је потребно током целог односа са дотичним иконостасом крстити се или је довољно десет оченаша после секса?

Деана Саиловић

- У рату између мозга и срца, за покој души наздрављамо јетри.
 - Када је секс у питању није ствар у годинама. Ствар је увек у жени.
 - Тражила сам посао а дали су ми реч. Ево већ трећу годину живим од ње.
 - Сиromаштво нам је стигло до врха. Дубље не можемо.
 - Живим за отаџбину! Умирем од срамоте.
 - Ова наша криза је одавно постала пунолетна. Време јој је да се осамостали и крене у свет.
 - Сваки брак је из рачунице. Жене рачунају на љубав а мушкарци на секс.
 - И данас се ствари добијају на лепе очи. Под условом да су очи на правом месту.
 - Од када ми се разбистрило у глави, доктор ми је преписао душлу терапију.
 - Већ годинама смо у неким другим стањима. Пород нам је стављен на одгођено.
 - Ако не верујете својим очима, на правом сте путу да прогледате.
-

- Криза више није проблем, прихватили смо је као и остале традиције.
- У рукама медија и шибица лако постане атомска бомба.
- Муж ми је обећао брак. Нажалост одржао је обећање.
- У хороскопу ми пише да је ово моја година. Па чије су онда биле оне претходне?!
- Узми ме као ствар и ствар завршена.
- Држава има десетак нерадних дана. Ја имам све остале.

Гордана Врањанин Ковач

- Ми смо морални победници. Територије нас не интересују.
- Србија је на добром путу. Да нестане.

Раде Ђерговић

Л И Ч Н И С Т А В

Ко све пише и шта све пишу

Пише: *Анђелко Заблажански*

ДАНАШЊЕ ПОЕТСКО СТВАРАЛАШТВО

У последње време, а нарочито са вртоглавим успоном интернета и друштвених мрежа, појавили су се песници који свакодневно засипају своје профиле увек новим песмама (као да од писања поезије не постоји ништа лакше). Можда то не би било ни страшно да се на томе и завршава, јер и раније су људи писали дневнике а у њима и понеки стих, али сада то иде даље и људи објављују збирке песама, постају песници у зрелим или већ позним годинама. Ни то не би било поражавајуће, имају паре па нека штампају књиге са себе и своје пријатеље, али они се гурају, лактају, а живимо у друштву где је лакат највећи квалитет, и узимају, некад скоро свето, али сигурно веома поштовано и цењено име песника.

Песник се не може постати у доби кад је човек већ формирана личност, кад на свет око себе гледа очима зрелог и опрезног бића, већ очима детета. Дакле, песник се не постаје, песник се рађа, песник поезију живи од малих ногу, па ако с њом и живи од малена чудно је да није имао порив да у младости нешто од тога и

стихује, већ је дочекао зреле године, интернет и фејсбук да постане песник. Прозни писац би некако и могао да се првом књигом и прогура без обзира на године, јер са богатим животним искуством, нарочито они који су у друштву често усмено препричавали неке догађаје из свог или туђих живота, уз велики труд може написати понеку причу или роман. Песник не може. Песник је дете које се игра речима и коме је та играчка била потребна увек, а нарочито кад је дете постајало човек. Поезија је та која песнику није дозволила да сасвим одрасте. Мали је број песника чије су пубертетске песме касније опстале заједно са њима, али су их писали, и сад долазим до кључних речи, имали су потребу да пишу. Поезија јесте поезија тек кад је написана из најдубљег унутрашњег нагона који песнику не да да спава док те речи не запише. Писање ради писања и свакодневно је ништа друго него пискарање. А пискарала је било увек и биће. Некад се знало где им је место, надам се да ће се опет знати.

Насупрот овој врсти постоје и тзв. велики, модерни песници. Велики, јер су се међусобно тако самопрогласили, а модерни, јер је модерно бити модеран, па макар то не значило ништа. Данас је модерно бити нов по сваку цену, али не нов ради бољитка, већ нов само због новотарије, а богме и због, ко зна чије жеље и тежње, погазити све што је традиционално и вредно. Тако данашњи велики песници воде кампању да је садржај песме најважнија ствар, као да ми то не знамо да песму чини оно што је у њој унутра а не споља, али исти ти дижу галаму на песнике који су задржали, или се само наслонили на

традицију, позивајући се баш на, по њима застарелу форму. Сад се питам шта је њима важно: садржај или форма? Очигледно ништа осим они сами, па тако награде добијају они делећи их међусобно у сарадњи са критичарима који за ситне паре пишу оде осредњости.

И где су онда истински песници и поезија? У вековима прошлим из којих долазе песници који су остајали верни себи и поезији, и будућим у које ће ући они који сад ћуте и пишу срцем и умећем игре речима. Они који не припадају ником, јер песник је самосвојан и једино потчињен њеном величанству Поезији.

К Р А Т К Е П Р И Ч Е

ПРИЧА О ЈЕЛИСАВЕТИ

Кажу, била је права лепотица времена у ком је живела. Кршна девојка, пореклом из врлети Црне Горе, тамо где су вукови и лисице најмилији гости, ако се уопште и појаве.

Као мала девојчица се са својим оцем, још шесторо браће и сестара и мајком, која је била носећа, обрела у српској Шумадији. Дошавши на те просторе чинило јој се да је дошла у нови свет. Крупне, кестењасте дечје очи су гледале ту лепоту природе, равницу испресецану брдима, али не тако високим као у њеном родном крају. Река која питомо вијуга равницом, уместо њене хучне Мораче која се са планине обрушава ка Скадарском језеру и огромне провалије кроз коју протиче, стварала јој је забуну. Ова река, тако питома, а само је једно слово раздваја од њене вољене реке. Морава!

Зар има и оваквих крајева где неће њена мати носити воду из далека да их жедне напоји, већ ће бунар из кога ће вадити кофом воду имати у сопственом дворишту? Неописива радост, али у исто време и туга за остављеним родним крајем. Ипак, уз браћу и сестре је лако савладавала тугу, али и уз новорођеног брата. Каква је радост била када се родио младаунац, јер поред пет ћерки и два сина отац није био задовољан! Никада људима из тог краја није довољно синова док за кћери и не маре.

Расла је у највећем сиромаштву, јер у то време,

тридесетих година прошлог века и није било необично бити пука сиротиња. Уз много одрицања и рада су успели да створе у прво време скромнији живот, а касније и да се обогате. Имали су све. Две куће и огромну шталу, магазу и млекар, салаш за кукуруз, амбар за пшеницу, огромне торове за овце и свиње. Накуповали су доста земље, јер требало је све више и више. Снага је стизала, деца су расла. Од пуких сиромаша са гомилом непотребних ствари које су понели са собом су створили за непуне две деценије право сеоско домаћинство које није ничим оскудевало. Имали су чак и коње са колима и свим оним што је потребно за лакше обрађивање земље што је било доступно у том времену. Чак су и вршалицу купили.

Јелисавета се већ одавно задевојчила и стасала у праву лепотицу. Од својих сестара најлепша. Била је високог, витког стаса, бујних груди преко којих су пребачене дебеле плетенице. Права лепотица. Све што би на себе обукла прикладно јој је стајало, а још тај оштар поносити корак је мамио уздахе многим

нежењама. Пошто је била најмлађа и уједно мајчина миљеница, увек је имала привилегију да буде обучена као и њене старије сестре, већ одавно удаваче.

Тада је владао обичај да се млађа сестра не може удати пре старије. Строго поштован редослед и почеле су једна по једна одлазити у „своју“ кућу, како се то некада говорило. Јелисавета је била вољена од свих. Онако мила, љубазна и вредна пленила је својом добротом. Ко је само не би пожелео у свом дому. Браћа су је са поносом водила са собом по вашарима и игранкама. Била је и добра играчица, тако да је увек у колу била прва до коловође. Понос за браћу и породицу, а од непожељних насртљиваца су је чувала браћа као зеницу ока.

Од тројице браће, најмили јој беше средњи брат Дмитар, који је уједно имао највише разумевања за њене младалачке хирове. Није да јој је помагао у томе, већ је био увек спреман да је саслуша и посаветује. Тако су створили и огромно поверење између себе. Дмитар је био мало преке нарави, а волео је и да се потуче, шта више и да попије по неку, па било каква чарка са њим није била упутна.

Дошао је дан да се и она удаје. Уседелицу држати у кући је усуд. Морао се тражити посредник, јер без посредника нема ни брака. За љубав нико никога није питао. Уговорени брак, договор око мираза, свадба и нови дом. Тражила се прилика да се и Јелисавета удоми. Нађоше јој извесног трговца из оближњег града. Која девојка са села не би пристала да буде жена таквог човека, угледног трговца који новац не броји, већ слаже на гомилу и увеличава га из дана у дан? Много је старији, бар осамнаест година, а она права лепотица. Тражио је огроман мираз као да је била губавац, јер је себе ваљда сматрао господином, а она је била сељанка готово неписмена. Видео је тај

матори лисац да ће се од свог тог богатства још и окористити. "Имаћу прелепу и милу женицу и још богатство уз њу", размишљао је, а онда, вешто сакривши то одушевљење смешкајући се и меркајући ужаснуту Јелисавету, рече:

- Узимама је! Али, мораћете да дате девојачку спрему, намештај по обичају и новац у готовини.

Док је то изговарао брисао је свој знојави, дебели, црвени врат беспрекорно белом марамицом, која је у то време била симбол господства. Сви су се пренеразили слушајући га.

Њена старија сестра која је већ била удомљена у граду је почела да убеђује Јелисавету да се уда како би била ближа њој. Јелисавета, ем што га није волела, већ је чак и презирала удварача и гледиоца Симу. Из љубави према сестри је пристала на удају за човека кога није никада видела раније, а камоли познавала. У дубини душе је осећала патњу невиђену и бол за својом младошћу коју ће поклонити овом похлепном дебелушкастом човеку. А, тек јој је двадесет две. Да ли је заслужује?

Само неколико дана након просидбе и веридбе, заказане свадбе за два месеца, најбоља другарица из комшилука позива Јелисавету на вечерњу седељку, како се то тада звало, прело. Тужна, Јелисавета прихвати знајући да када се уда за оног скота Симу више можда неће ни имати прилике за то. Отишла је са радошћу, али и сетом у души. Куцнула је дрхтавом руком на врата и када је ушла, проструја нека радост кроз измучену душу. Он је тај! Њега је чекала цео живот! Само један сусрет њихових погледа направио је чудо. На први поглед се заљубила. Заљубила се толико да је осећала у исто време и сласт и бол. "Је ли могуће да је ово љубав?" , питала се. Из дубине душе

је чула шапат: "Да, то је љубав, истинско осећање среће и бола у исто време. Ах, ово је човек мог живота. Господар мога тела и моје душе. Све моје. Смрт или он? Он. Он, па и смрт да ме стигне не жалим," осећала је одлучност у ватри свог тела и својих мисли.

Није ни Бранко био равнодушан гледајући ту лепоту. На све могуће начине се трудио да јој се приближи, проговори неку. Јелисавета је била уздржана, јер је верена, а још је и брат Димитрије ту. Следећег дана јој је стигла другарица у посету. Донела је вести од Бранка. Он је обожава, заљубљен и очајан што је верена. Зар да припадне некоме ко је не воли? Зар да своју младост баци кроз прозор у блато? Ах, које туге за обоје!? Јелисавета, занесена слатким размишљањем доби невероватну душевну снагу да се одупре свима и крене за вољеним човеком.

Брат Дмитар је тада био такорећи младожења, јер је после губитка младе жене са којом није имао порода оженио другу жену, коју је тек био довео у своју кућу. Зима је већ била увелико почела. Децембар је. Јелисавета није мировала. Уз помоћ другарице, свакодневно се виђала са Бранком, иако верена. Љубав ће све победити и срамоту коју ћу нанети породици, и све невоље, само да будем са вољеним, мислила је. Договор је пао да се искраде и побегне са Бранком. Тако је и урадила. Пошто је брат њене другарице био свирач прихватио је позив да свира на „свадби“, другарица ће јој помоћи да узме нешто својих ствари и она ће отићи са вољеним. Обећао је да неће тражити мираз, јер је већ дат Сими. Он жели само њу? Радости! Дмитар је све знао и неприметно, дискретно

је опомињао са неком неизмерном тугом у души да не чини лудост, да не иде са човеком који је још гори лицемер и скот од Симе, али цаба. На једном узе братов пиштољ, пружи му га и рече:

- Ево, убиј ме, срамотим вас, али ја га волим!

Дмитар са сузама у очима одложи пиштољ и тихо проговори, готово шапатам:

- Убићеш се ти сама - а затим истрча напоље плачући.

Она је брзо покупила заматуљак оних хаљина што су јој још остале да има шта обући док се не уда за Симу и у пролазу пољуби своју снаху Зорку, Дмитрову жену рекавши јој у брзини:

- Зоро, ако родиш ћерку, подај јој моје име - и одјури у мрак за вољеним човеком.

Дмитар је стајао у мраку и тихо плакао. Плакао је за својом вољеном сестром мезимицом, за родитељима од којих никада неће добити опроштај, за самим собом. Ружан предосећај. Одједном се из ноћи проломи свирка и песма. Знао је да су то они и да су одмакли прилично од куће. Тешким корацима уђе у собу где су родитељи спавали. Морао им је рећи за Јелисавету. Знао је унапред реакцију, али родитељи се морају испоштовати. Осећао се кривим што није покушао да је спречи, али како је могао? Па, и он има срце и зна како је љубити силно. Размишљао је: "Ко зна, можда ће бити срећна. Можда. Само Бог зна шта је најбоље." Отворио је нечујно врата собе својих родитеља и тихо проговорио:

- Јелисавета се удала.

Мајка је викнула скочивши из постеље:

- За кога на усеченије?!

- За Бранка Милојевића - тихо проговори Дмитар.

Отац је био будан, али ни реч није проговорио. Мајка, сва унезверена је истрчала напоље, па онда на пут све проклињући дан када је Јелисавета рођена. Гледала је у правцу куда је њена мезимица отишла ћутке. На једном је скинула мараму са главе, клекла на земљу и љубећи је говорила:

- Е, ћерко, дабогда, да те бомба погоди на врх
месец дана!
Дмитар зајца још јаче подижући мајку са мокре
земље и прошапута:

- Немој клети, мајко. Зар јој није довољно
несреће њене? Не куни је ако ме и мало волиш, јер
твоја клетва и мене убија.

Јелисавета је била срећна поред Бранка само то прво вече. Дала му је своју младост и чедност, а једино то га је и интересовало. Он је био официр Титове војске, официр из рата, а не по школи и сматрао је себе привилегованим. Јелисаветин брат је био четник. Па, шта сада они њему могу? Четрдесет осма је година, мрак свакога може лако да прогута и ко ће му шта учинити? И тако ће за месец дана отићи у Ниш где је службовао, а ту је дошао само због боловања. Мало ће се забавити, а у Нишу већ има невенчану жену и тек рођеног сина. Сутрадан, након устајања из постеље уместо доручка прихватио се ракије.

Тих месец дана колико је трајала Јелисаветина агонија, није се трезнио. Тукао ју је бесомучно. Усред ноћи терао ју је на реку удаљену више од километар од куће да му напоји официрске чизме. Невиђено и скоро незамисливо мучење је трпела.

Јелисаветин отац није више желео да чује њено

име да се у кући помиње. Тако је и било. Мајка, несрећница, са предосећањем несреће своје мезимице и кајањем за клетву, једног дана реши да кријући оде да је обиђе и види како је. То је на радост Дмитрову и учинила.

Када је стигла затекла је ћерку саму у кући. Седела је на столици са главом ослоњеном на сто. Није устала ни да поздрави мајку, већ ју је молила ужаснута да изађе напоље. Мајка не знајући зашто јој то говори, изађе да јој удовољи. Само што је стала иза зида одјекнула је експлозија.

На вест да му је ћерка извршила самоубиство отац је суво проговорио не трепнувши:

- Опрала је кући образ.

Јелисавету су сахранили на оближњем сеоском гробљу, завијену у бели чаршав и са оделом преко ње. Није могло другачије, јер је тело било у комадима.

Дмитрова жена Зорка се заклела да ће рађати децу док не добије ћерку да јој да име несрећне Јелисавете. Тако је и било. Треће дете било је девојчица. Причају и данас о томе да никада раније у кући, некога са подручја Црне Горе, није било веће радости приликом рођења кћери. Мала Јелисавета, имењакиња своје трагично страдале тетке, кажу, има крупне, кестењасте очи на њу. Да ли ће бити сличне судбине?

Јелисавета Курћубић

Е Н Е И Н И Д А М А Р И

Цртице и приче из живота

Цртице као форма писања

Кратке забиљешке својствене су научном стилу. То могу бити фусноте које дају одређена појашњења и уводе онога ко чита у нејасноће док чита текст. Међутим, цртице као кратка форма пружају могућност јасног изражавања осјећања. Оне подстичу на размишљање, у себи крију читаво море мисли, у зависности колико се читалац поистовјети са њима и колико га оне наведу да их повеже са дешавањима у свом свијету. Цртице из живота су моје друго ја, оне извиру са свих страна, преплављају ме. Настају као посљедица свега што ми се дешава у току дана, али и онога што бих подсвјесно жељела да ми се деси. Оне ме чине јаком. Моје мисли су јасне, бистре, језгровите. Врло су једноставне баш као и Живот. А Живот је ипак најбоље што нам се догодило, зар не?

*Енеа Хотић,
професорица српског језика и књижевности*

Цртице из живота

- Јутро чека да ме угледа Твојим очима!
 - Ноћ се тамо огрнула, а ја? Ја Твојим погледом.
 - Нека никада не ишчили Твој мирис са моје душе.
 - Одшкринула сам врата Вјечности загрливши Тебе.
 - У потрази за правом ријечју, знам да си Ти моја верса.
 - Ућарила сам Те од овог Живота. Куд ћеш више!
 - У завежљај свога сна спаковаћу само Твоју љубав!
 - Заслијепио си ме! Па, ипак, једино тако видим најбоље!
 - Знам ја шта ми је чинити. Ткати Те срцем, лицем.
 - Ти си моја капља среће!
 - Мијењам све своје побједице за један поглед Твој!
 - Твоја линија живота мој је друм!
 - Побједа је моја. Твоја сам у овом лудилу од развезаних бродова што се бесциљно лелујају на узбурканом мору Живота.
 - Ти си мој орден од жеженог срца!
 - Врло сам галантна, списаћу своје срце на Тебе!
 - У дјелићу душе Твоје, ја се видим цијела.
 - Једини супарник ми је Живот. Некада се бринем да ли ће бити довољан за све што Ти желим.
 - У тој танкој нити што раздваја дан од ноћи, јасно Те видим, шири руке, трчим Ти у загрљај!
 - Упаљена луч Твога ока кроз ноћ ме води.
 - Родити се са Тобом у срцу, е, то је Срећа!
-

ИЗ КУЋНЕ РАДИНОСТИ

Love is in the air

Одужио се и овај распуст, па ко ће више спавати до десет. Умори и то, јадо, што би река' Црногорац. Стање духа могла сам свакодневно одржавати у својој омиљеној продавници, дружећи се са занимљивим људима које случајно сретох...То му дође нешто као фејс, хихихихих – само уживо. Јуче сам присуствовала "дирљивој" просидби једног момка који ради за касом, од стране занимљиве и надасве лијепе црне дјевојке. Било је то овако. Одмор ме "исцрпио"(знате на шта мислим), па сам журно пролазила између рафова мог омиљеног маркета. Мозак је понављао да смијем узети само неопходно, са радија се чула тужна Ал Динова пјесма: "...и сад ме по теби познају...". Растужи ме, а сви су ме позна(ва)ли као раздрагану плавушу која пуни корпу и то је био препознатљив детаљ, али вријеме је да се "стегне каиш", хихихихих. Циго каже да послије "сунца" (одмора) дође "киша" (свакодневица), па ето, тако и јест. Идем према каси и чујем сљедећи текст који је врло гласно говорила згодна црнка са почетка приче: "Ја из Швицарска, момак, иначе сам Срб, одовуд. Јој јеси леееп, тамо нема таки леееипи, сви уморни, раду, онда оду код кућу да се туширају и то је то! Леееп си, али много све скупо овде у твој продавница. Хајд те водим са мене. За папире ме жениш, добро теби, а богами и мене. Лееееп си, хоћеш?" Сад је све постало позорница. Неки се крсте,

неки гледају, а ја, лудача, што би рекао један мој драги пријатељ, развукла уста у осмијех, нешто ми драго. Прича иде даље. Момак каже: "Ма, не могу, женим се у септембру!" Јааааао и авај! Из народа су се чули уздаси, у стилу, па, немој нам то говорити, па зашто, и све тако. И мени би жао што "прст судбине" не споји ово двоје. Ма, мексичка серија, она му посла пољубац и рече да је ту и да ако се предомисли јави на hendi (мобилни)! Е, сад народ полако одлази кад ће момак мени: "Јој извин'те, комшинице, мааало је изгледа попила!" "Драги комшија, шта извин'те! Па, човјече, порасла ти је цијена за душло због овога! Главу горе и буди срећан!" Он се насмија и констатова да тако и јест, а ја са кесама и осмијехом у угловима усана кренух према вратима. Излазим, а тамо наставак. Она иста дјевојка прича гласно са мајсторима који стављају неке плочице испред, смије се, ко зна можда је опет неког запросила, а све у жељи да се уда за нашег човјека јер "они горе само раду" Нахранила сам душу, па љубав нас вреба на сваком кораку. Само се понекад бојим да је нећемо знати препознати. Е, ја се заклињем да хоћу. Никад се не зна...

Пише: Енеа Хотић

ПЕСНИЦИ ЈУНИОРИ

Новак Вељовић
 Рођен 18.01.1992. године у Прибоју.
 Поезију пише од ране младости.
 Своју песме поставља на свом, добро
 посећеном блогу:
Поезија Новака Вељовића.
 Још увек нема објављену збирку
 поезије.
 Живи у Прибоју.

ЧАША

Ја не пијем вино да те њиме гасим
 да убијем сваку ја у срцу жељу
 ја га пијем само да ти што пре заспим
 и сањам те драга, сањам кроз ноћ целу.

Ја ти никад нећу рећи да те волим
 не због тога што се сваке речи гнушам
 него ћу ти доћи у поноћ под прозор
 гитара нек каже, ти је помно слушај.

Ја само у чаши за те лека имам
 једино ме она, пуста, неће клети
 не бежим од тога да ме тама пије
 ал' без тебе мила тешко је и мрети.

ПРОЛАЗНОСТ

Ја знам да тело моје није вечно
појешће њега црне земље тама
али нек песме моје вите лете
оне су мени и снови и јава.

Сви смо ми били шетачи земљом
кројили путе, крчили жбун
ал' све у амбис нек оде клети
иза нас опет затрављен друм.

Ми само знамо сјати у часу
наша је слава лептиров лет
када нам сутра подвезу главу
нема нас по чем` памтити свет.

УСНЕ

Толико крхко, толико чедно
колико невин може и сме
толико сјаје на позном сунцу
те њене усне и лаган смех.

Тренутак један, секунд живота
погледом упрех на усне те
и видех наду, љубав и веру
и да наш живот сад њој је све.

Видех још зиме, јесени, лета
и први бехар и мајске сне
видех и децу, унуке своје
и старост тешку, крај жене те.

Новак Вељовић

www.knjizevnicasopis.com

Пишите за Суштину поетике

1. Своје радове шаљите у једном word документу.
2. Е-mail за ваше радове poetryaz@hotmail.com
3. У тексту обавезно ставите своје име, годину рођења и ваш е-mail.
4. Документ означите својим именом и формом текста који шаљете (песме, прича, афоризми, есеј...)

Суштина поетике

КЊИЖЕВНИ ЧАСОПИС

www.knjizevnicasopis.com

ISSN 2334-9417 (Online)
Суштина поетике|часопис
(2013)

Први број је изашао
23. новембра 2013. године

Суштина поетике

Глушци